

СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ КРАЇН ПІВДЕННОЇ АЗІЇ

Голда Виноградська,
аспірантка Інституту професійної освіти НАПН України,
президент «Національного галузевого партнерства
в легкій промисловості України», м. Київ, Україна
<http://orcid.org/0000-0001-7839-9304>

Анотація. Країни Азії та Тихоокеанського регіону перебувають у пошуках ефективних та дієвих стратегій ДПП у професійній освіті, які б підтримували та стимулювали якість і відповідність наданих освітніх послуг, забезпечували соціальні гарантії та покращували регулювання і контроль. Сучасна структура системи освіти та її підгалузей у вибраних країнах розглядає деякі ключові обмеження та досліджує способи, за допомогою яких ДПП в освіті може допомогти у вирішенні викликів дефіциту доступності професійної підготовки для студентів з низьким рівнем доходу. Зростання вимог до професійних умінь і навичок, які постійно змінюються в умовах сучасного розвитку підприємств швейної галузі, зумовлюють реагування на потреби ринку праці, до цього залучені десятки мільйонів фахівців.

Ключові слова: професійно-технічна освіта, державно-приватне партнерство, швейна та текстильні промисловості країн Південної Азії.

PPP STRATEGIES FOR HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT IN TECHNICAL AND VOCATIONAL EDUCATION OF LIGHT INDUSTRY IN SOUTH ASIAN COUNTRIES.

Golda Vynogradska,
PhD Student
of the Institute of Vocational Education of NAES of Ukraine
President of National sectoral partnership in light industry of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

Abstract. Countries in Asia and the Pacific region in search of effective and efficient PPP strategies in vocational education that would support and stimulate the quality and relevance of educational services provided, provide social guarantees and improve regulation and control. The current structure of the education system and its sub-sectors in selected countries examines some key constraints and explores innovative ways in which PPPs in education can help address the challenges of vocational training affordability for low-income students. The growing demands for professional skills and abilities, which are constantly changing in the conditions of the modern development of enterprises in the garment industry, make it necessary to respond to the needs of the labor market, where tens of millions of specialists are involved.

Keywords: vocational education, public-private partnership, garment and textile industries of South Asian countries.

Сучасні швейні виробництва у світі стають все більш наукоємними, у зв'язку з чим змінюються вимоги до кваліфікацій, загальнокультурного та загальноосвітнього рівня робочої сили. Швидкий розвиток технологій безпосередньо впливає на бізнес-середовище, ускладнює умови праці, значною мірою змінює її зміст, форми і способи організації. Завдяки цим процесам ліквідація розриву у навичках, яких потребують роботодавці, та які формують заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі П(ПТ)О) у майбутніх кваліфікованих робітників є надзвичайно актуальною проблемою не тільки для України, а й багатьох країн світу. Результати вивчення досвіду професійної підготовки фахівців швейного профілю в країнах, де історично розвинута галузь легкої промисловості, зокрема Індії, Пакистану, Шрі-Ланці, Бангладеш, В'єтнамі, демонструють готовність до переходу від низько-кваліфікованої праці до високопродуктивної та конкурентоспроможної діяльності завдяки збільшенню інвестиції в розвиток людського капіталу в цих країнах. Величезні можливості Південної Азії, які випливають із її демографічного потенціалу, можна буде повністю використати, лише якщо країни цього регіону щороку зможуть надавати навички великій кількості нових учасників ринку праці, підвищувати кваліфікацію зростаючої робочої сили, яка все ще недостатньо освічена та навчена порівняно з колегами в інших регіонах. Це можливо шляхом оптимізації переваг від дієвих і результативних механізмів державно-приватного партнерства (далі ДПП), створення міцної бази у шкільній освіті та підкріплених високоякісною професійною освітою. Постійно зростаючі та конкуруючі вимоги до обмеженого ресурсного середовища держави й дедалі більша диференціація вимог до надання освітніх послуг разом створюють більший тиск на потребу приватного сектора розділяти роль у фінансуванні професійної освіти.

На тлі цього уряди Південної Азії все більше шукають шляхів використання ДПП для зміцнення спроможності системи освіти розвивати людські ресурси, необхідні для підвищення продуктивності економіки. Кількість державно-приватних партнерств у країнах, що розвиваються, зростає протягом останніх двох десятиліть. Понад 24 країни Південної Азії, що розвиваються, застосовують ДПП, вкладаючи в середньому близько 7-10% від загального обсягу інвестицій в освіту. Оскільки державні казначейства все більше відчують дефіцит коштів, з боку урядів і банків розвитку зріс ентузіазм щодо розширення співпраці з приватним сектором. Ці процеси супроводжуються забезпеченням існування сприятливої нормативно-правової бази ДПП, створенням надійних інституційних механізмів та підвищенням інституційної спроможності партнерств. У цьому дослідженні міститься короткий аналіз поточної практики та ініціатив щодо реформування ДПП в освіті у Бангладеш, Індії, Непалі, Пакистані, Шрі-Ланці, Бутані.

Країни Південної Азії збільшили внутрішнє фінансування освіти, але це не привело до бажаних освітніх результатів, так як нерівність у доступі до

якісних освітніх послуг зберігається перед тиском, щоб задовольнити зростаючий попит на належно кваліфіковані людські ресурси, необхідні для підвищення продуктивності та вищого економічного зростання. Навіть з більшими інвестиціями державних ресурсів існує потреба в мобілізації ресурсів приватного сектора, щоб покращити доступ до справедливості та якості освіти. Не менш важливим є підвищення ефективності фінансування для забезпечення кращих результатів від використання наявних ресурсів.

Класифікація в підсекторі технічної та професійно-технічної освіти (далі ПТО) країн Південної Азії значно відрізняється від європейської. Розвиток навичок стосується техніко-професійних навичок рівня нижче першого ступеня університету. Формальне ПТО є частиною шкільної системи на рівнях середньої та післясередньої школи, а також «неформальне ПТО», що надається як організоване навчання поза формальною шкільною системою. «Неформальне навчання» означає набуття навичок за допомогою неорганізованих засобів, таких як навчання на роботі або від батьків. У Шрі-Ланці ПТО не є окремим напрямом середньої освіти. У Бангладеш програми ПТО становлять лише 2,4% від загальної кількості учнів у середній школі, у Непалі - 0,7%, що значно нижче, ніж переважаючі показники в інших більш розвинених країнах Азії: у Малайзії 6%, В'єтнамі до 16%, у Таїланді та Китайській Народній Республіці 19% в. Формальне ПТО зазвичай є тривалим (2–4 роки на рівень) із відносно високими вступними вимогами до освіти після завершення 8–10 років базової школи (Innovative Strategies for Accelerated Human Resource Development in South Asia, 2017).

Дослідження означених проблем та викликів, таких як справедливість і доступність, якість і відповідність вимогам, врядування та управління, внутрішня ефективність і мобілізація ресурсів — розглядає ДПП як спосіб у наданні можливих рішень. Розглянуто деякі регіональні та глобальні приклади таких рішень ДПП, зокрема освітній фонд Пенджабу в Пакистані, програму Г'ян Шала в Індії та передового досвіду в Бангладеш і Шрі-Ланці для сектора післябазової освіти.

Прикладом ДПП професійної освіти у Бангладеш є досвід трьох промислових асоціацій швейного та текстильного секторів, які заснували власні навчальні заклади, щоб задовольнити попит на технічні навички вищого рівня. Інститут дизайну одягу Бангладешської асоціації виробників і експортерів одягу пропонує курси для випускників з таких предметів, як виробництво одягу, дизайн та мерчандайзинг. Асоціація виробників та експортерів трикотажу Бангладеш проводить короткі курси від 1 місяця до 6 місяців із промислового проектування, економіки виробництва, планування виробництва, промислового шиття і в'язання та контролю якості. Асоціація виробників текстилю Бангладеш керує передовим центром навчання текстилю – Національним інститутом навчання текстилю, досліджень і дизайну. Програми включають виробництво пряжі та тканини, фарбування та оздоблення, технологію одягу, тестування текстилю та контролю якості, а також застосування цифровізації в текстилі. Випускники цих програм є

професіоналами в текстильній промисловості та керівниками початкового рівня. Усі ці ініціативи самофінансуються за рахунок оплати стажерів та внесків асоціацій (M. Tansen, 2013).

Ще одним прикладом ДПП у Непалі є заснування в 2005 р. професійних ремісничих шкіл у дев'яти округах федерацією непальських торгово-промислових палат. У цих професійних школах навчають близько 600 молодих людей на рік. Структура та принципи існування цих закладів наступні: у кожному місті було створено раду з 5–7 осіб під головуванням президента місцевої торгової палати, до складу якої входить представник місцевого розвитку та роботодавці; уряд виділив символічні гроші для створення ремісничих шкіл, які мають бути самоокупними за рахунок місцевих роботодавців, а також внесків місцевої влади.; школи розташовані в місцях промислової діяльності з можливістю працевлаштування. Важливим аспектом освіти є постійна оцінка потреб промисловості в програмах навчання та кількості кадрів, які необхідно підготувати для місцевого ринку праці; спільними зусиллями організований достатній бюджет для фінансування капітальних витрат та навчальної діяльності цих закладів. Поширення неурядових організацій, які надають безкоштовне навчання різної якості, зменшило попит на платне навчання високої якості (Suraj Vaidya, 2012).

Партнерські відносини, які об'єднують державний сектор, бізнес і громадянське суспільство, дедалі частіше розглядаються як ефективний механізм збільшення охоплення, підвищення ефективності та покращення результатів освіти та навчання від раннього дитинства до вищої освіти. Використання ДПП урядами країн в регіоні Південної Азії посилює здатність системи освіти розвивати людські ресурси, необхідні для продуктивної економіки та для досягнення соціальних цілей розвитку та має ключові аспекти партнерства: зосередження на цілях ДПП, їх проектах та специфікаціях на забезпечення соціальних гарантій; формування проєктів ДПП таким чином, щоб вони підтримували та стимулювали якість і відповідність наданих освітніх послуг, збільшували цінність освіти та усували обмеження доступу студентів; створення гарантій підзвітності, моніторингу та виконання контрактів щодо оцінки проєктів ДПП.

Аналіз діяльності стейкхолдерів розвитку професійної освіти країн Південної Азії дав змогу узагальнити основні компоненти ДПП (*табл. 1*).

Результати вивчення досвіду ДПП в професійній підготовці фахівців швейного профілю в країнах, де історично розвинута галузь легкої промисловості, зокрема Індії, Пакистані, Шрі-Ланці, Бангладеш дали змогу виокремити такі тенденції: налагоджений механізм участі державних структур в освітньому процесі; активну участь асоціацій підприємців у плануванні, реалізації, контролі, а інколи й у фінансуванні самої підготовки працівників; визначенні сучасними виробничими потребами зміст професійного навчання; тісний зв'язок змісту теоретичного навчання і практичної підготовки; пріоритетність професійного навчання на робочому

місці; гнучку модульну структуру змісту навчальних програм; постійне вдосконалення якості курсів та програм ПТО; розвиток потенціалу викладацького персоналу ПТО; зростання на національному рівні стандартів компетентності та якості, а також розвиток кваліфікаційної рамки, яка забезпечує відповідність між різними типами державних та приватних закладів професійної освіти; вдосконалення співпраці між професійною освітою, вищими навчальними закладами, різними галузями промисловості та економіки країни; надання ефективнішої інституційної та політичної підтримки.

Таблиця 1

Основні компоненти ДПП

Компонент	Опис компоненту
Політика освіти ДПП	Акцент наміру урядів використовувати ДПП для публічного розміщення послуги з професійної освіти згідно цілей, обсягів та реалізації принципів ДПП у сектори освіти та навчання.
Процеси ДПП та інституційні обов'язки	Дії, за допомогою яких визначаються навчальні проєкти та ролі різних суб'єктів у процесі розробки, оцінки, реалізації та керування.
Контроль за програмою ДПП	У навчальних програмах ДПП беруть участь як приватні компанії, такі як законодавчі органи, аудиторські суб'єкти та громадськість з відповідальністю державного та приватного секторів в реалізації програм ДПП за свої рішення та дії.
Державне фінансове управління	Фіскальні зобов'язання у діяльності ДПП в освіті контролюються, повідомляються та плануються, щоб забезпечити їх згідно "співвідношення ціни та якості" та для управління пов'язаним фіскальними ризиками.
Юридичні та регуляторні рамки ДПП	Інституційна якість та потенціал ДПП відповідає юридичним рамкам, верховенству закону та існуючій базі країн регіону, являються перевіреними драйверами процесів, що лежать в основі програм партнерства про освіту, положенням про державне фінансове управління такими програм.

Позитивний досвід економічно розвинутих країн може бути корисним для вітчизняної системи професійної підготовки кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності.

Список посилань

ADB. (2014). *Innovative Strategies in Higher Education for Accelerated Human Resource Development in South Asia*. Manila. <https://www.adb.org/publications/innovative-strategies-higher-education-accelerated-hrd-south-asia>

Caillods, F., & Lewin, K. (2001). *Financing Secondary Education in Developing Countries: Strategies for Sustainable Growth*. Paris: UNESCO–International Institute for Education Planning. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000124844/PDF/124844eng.pdf.multi>

CPD RMG Study (2017) «13 closed textiles mills to be rerun under public-private partnership». <http://rmg-study.cpd.org.bd/13-closed-textiles-mills-rerun->

[public-private-partnership.](#)

Fibre2Fashion News Desk – India. (2017). *13 closed textiles mills to be rerun under public-private partnership.* <https://www.fibre2fashion.com/news/textile-news/bangladesh-to-revive-13-textiles-mills-under-ppp-mode-239701-newsdetails.htm>.

Government of Nepal. (2010). Council for Technical Education and Vocational Training. *TVET Journal*. Kathmandu. <http://ctevt.org.np/files/Research%20Journal%202010.pdf>

Government of Nepal. (2012). *Ministry of Education and Sports, Council for Technical Education and Vocational Training. A Glimpse of Technical and Vocational Education and Training in Nepal, Year 5, Vol. 1.* Bhaktapur. <https://fncci.org/old/photogal.php>

Innovative Strategies for Accelerated Human Resource Development in South Asia: Public–Private Partnerships for Education and Training—Special Focus on Bangladesh, Nepal, and Sri Lanka. (2017). Publication Stock No. TCS179081. <http://dx.doi.org/10.22617/TCS179081>

Private Participation in Infrastructure Project Database. (2014) <http://ppi.worldbank.org/>

Pokhrel, B. (2012). Public–Private Partnership in Education in Nepalese Perspective. Private and Boarding Schools’ Organizations of Nepal. *Spotlight News*, 5 (18), 30 March (Chaitra 17, 2068).

Suraj, V. (2012). *Interview with a president Federation of Nepalese Chambers of Commerce & Industry (FNCCI).* https://www.fncci.org/old/cacci/president_fncci.php.

Tansen, M. (2013). *PPP in the Technical and Vocational Education and Training Sector in Bangladesh: Challenges and Prospects.* <http://www.periglobal.org/public-private-partnerships/document/documentpublic-private-partnership-ppp-technical-vocational-ed>

VNA. (2016). *Public-private apparel firms link deal «Representatives from public private partnerships (PPP) in apparel and footwear yesterday signed a cooperation agreement for the two sectors’ sustainable development in Vietnam», Vietnam.* <https://en.vietnamplus.vn/publicprivate-apparel-firms-ink-deal/101401.vnp>

Wang, Y. (2000). *Public–Private Partnerships in the Social Sector: Issues and Country Experiences in Asia and the Pacific.* Tokyo: Asian Development Bank Institute. <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/159396/adbi-ppp-social-sector-issues-country-experiences-asia-pacific.pdf>